

Калашнік Є.О., студент
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Стояцька Г.М., к.філос.н., доц.,
доцент кафедри гуманітарних
дисциплін та психології
поліцейської діяльності
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

КОГНІТИВНІ УПЕРЕДЖЕННЯ ЯК ФАКТОР ЗМІН У ПРАВОСВІДОМОСТІ: ФІЛОСОФСЬКО-ПСИХОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ

Одна з найбільш актуальних світоглядних філософсько-правових проблем сьогодення – вплив когнітивних упереджень на особливості правосвідомості. Когнітивні упередження як певні викривлення сприйняття, поведінкові пат терни, логічні помилки або похибки свідомості, здатні суттєво впливати на особливості сприйняття права. Часто подібні спотворення вводять в оману, підштовхуючи до некоректних суджень та рішень, здатних, врешті, спровокувати девіації правової поведінки. Деніел Канеман у своїй роботі «Мислення швидке і повільне» показав, що наш мозок не тільки обмежений у своїх можливостях, але і дуже лінивий щодо роботи з критичного та логічного аналізу реальності [1, с.20], в тому числі і правової.

Говорячи про складові підґрунтя правового нігілізму та інфантилізму, варто виділити наступні види когнітивних упереджень:

– когнітивні спотворення – помилки в мисленні, закріплені на постійній основі, відхилення у судженнях, що проявляються в певних ситуаціях. Існування більшості з цих спотворень було чітко наведено та вивчено у процесі психологічних експериментів, якщо загальніше, то такий феномен є прикладом еволюційно-сформованої ментальної поведінки;

– когнітивні викривлення – певні відхилення, що об'єднуються під поняттям ірраціональності, викривлення сприйняття, зародження чи систематичності неточних суджень у переконаннях людини;

– когнітивні помилки – помилки, яких ми припускаємось через надмірну впевненість у собі або необізнаність в той чи іншій сфері, створення ситуацій, в яких розум переконує нас у чомусь, що не є правдою;

– когнітивні девіації – шаблонні відхилення, які виникають, до речі, на основі вищезгаданих дисфункціональних переконань, які легко виявляються під час аналізу думок, процесу комунікації;

– когнітивні ілюзії – помітна нелогічність в умовиводах щодо інших лю-

дей чи повсякденних ситуацій;

– ілюзії мислення – поділяються на такі як ігнорування основної інформації, ілюзорна кореляція, що були побудовані на індуктивних умовиводах особистостей (напрямок міркування від одиничного до загального), коли в процесі мислення, між засновками та висновком відсутня логічна послідовність [2].

Усі перелічені явища, залежно від стану розвитку компетентності, в контексті пристосування до сучасного правового життя суспільства, пере-кваліфікуються в наступні порушення їх правової свідомості:

а) правовий інфантізм, що проявляється не тільки у прогалинах правових знань, слабкій аргументній базі, а й у нездатності передбачати правові наслідки здійснених протиправних вчинків;

б) правовий нігілізм, який помічається при неналежному ставленні до права як до соціального регулятора, а також заперечному, безвідповідальному ставленні до здійснення безпосередніх функцій елементів правової системи суспільства;

в) правову індіферентність, що полягає у пасивному некритичному сприйнятті правової дійсності, небажанні чи нездатності адаптуватися до актуального, сучасного соціально-правового життя [3].

Робота над собою, задля вдосконалення особистісних навичок у процесі правового навчання, формування правової культури діючих або майбутніх фахівців – є важливим завданням як кожного окремого правника, правоохоронця, так і державного апарату загалом, адже будь-які когнітивні упередження краще попереджати, постійно вдосконалюючи рівень своїх навичок, завдяки відповідальному ставленню до обраної сфери діяльності.

На даний момент, у сучасній літературі існує багато законстатованих думок щодо правосвідомості. Загалом правосвідомість можна визначити як специфічну форму суспільної свідомості, систему, що відображає правову дійсність у формі юридичних знань, правових установок, ціннісних орієнтацій та оцінок, що визначають поведінку людей в юридично значимих випадках, ситуаціях. Напевно очевидною є думка про те, що у насправді демократичного суспільства присутній високий рівень правосвідомості, усвідомлення верховенства права як найвищого ідеалу держави. Проте, варто зазначити – сьогодні в Україні має місце одне з найзначущих видів деформації правосвідомості населення, яка окреслюється своїми характерними тенденціями й рисами. Таким чином, перед юридичною наукою, зокрема й в освітньому процесі, сьогодні постає досить суттєвий виклик – виробити освітньо-виховну систему для продуктивної роботи, здійсненої компетентними фахівцями в питанні запобігання та попередження когнітивних упереджень в правосвідомості та сфері сприйняття права загалом.

1. Kahneman D. *Thinking Fast and Slow*. New York : Farrar, Straus and Giroux. 2013. 512 p.

2. Шовкова О.Д. Види ілюзії мислення у когнітивній психології. *Наукові записки Національного університету «Острозька академія». Серія «Психологія»* : збірник науко-

вих праць. Острог : Вид. НаУОА. Випуск 7. Листопад 2018. С. 33–39.

3. Хаварівська Г. С. Теоретичні аспекти формування правової культури студентів закладів вищої освіти в Україні. *Ефективність державного управління*. № 61 (2019). DOI: <https://doi.org/10.33990/2070-4011.61.2019.198491>.

Каленич Д.А., студентка
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Синиціна Ю.П., к.т.н., доц.,
доцент кафедри економічної
та інформаційної безпеки
Дніпропетровського державного
університету внутрішніх справ

ДІДЖИТАЛ-КОМУНІКАЦІЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

В умовах постійної підвищеної конкуренції між закладами вищої освіти неможливо обійтися без таких елементів як комунікаційна політика та маркетингу освітніх послуг. Сьогодні в більшості таких країн, в число яких входить і Україна, розвиток та функціонування ринку освітніх послуг супроводжується деякими проблемами: зниження конкурентоспроможності системи освіти, недостатня увага держави щодо розвитку ринку освітніх послуг і т. інш. Одним із інструментів вирішення зазначених проблем та підвищення конкурентоспроможності навчальних закладів є розвиток комунікаційної політики з використання ефективного діджитал підходу в управлінні його діяльністю. За рахунок розвитку комунікаційної політики з використанням інтегрованих цифрових інструментів досягається успішне просування закладу вищої освіти на ринку освітніх послуг, формування іміджу закладу та підвищенню конкурентоспроможності. Основою дослідження проблем розвитку та функціонування ринку освітніх послуг стали роботи науковців, як Панкрухін А., Каленюк Т., Боголіб Т., Огаренко В., Белій Є., Валієв Ш., Геворкян О., Попова Є., Клячко Д., Куценко В., Оболенська Т., Шаховська Л. та інші. За результатами дослідження визначено, що саме формування сайту закладу вищої освіти є ключовим питанням щодо просування освітніх послуг на сучасному етапі розвитку України.

Предметом дослідження є теоретичні, науково-методичні положення та прикладні аспекти ефективного формування сайту, як складової частини діджитал-комунікації в умовах ДДУВС. Методологічну основу дослідження становлять система, загальнонаукових та спеціальних методів аналізу: систематизації та узагальнення; монографічний та системно-структурний аналіз;